

Nr 191.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen med förslag till lag om ändrad lydelse av 8 § i lagen den 10 mars 1923 med vissa bestämmelser rörande hyra; given Stockholms slott den 16 mars 1928.

Under åberopande av bilagda i statsrådet och lagrådet förda protokoll vill Kungl. Maj:t härmed, jämlikt § 87 regeringsformen, föreslå riksdagen att antaga härvid fogade förslag till lag om ändrad lydelse av 8 § i lagen den 10 mars 1923 med vissa bestämmelser rörande hyra.

Under Hans Maj:ts

Min allernådigste Konungs och Herres frånvaro:

GUSTAF ADOLF.

Johan C. W. Thyrén.

Förslag

till

Lag

om ändrad lydelse av 8 § i lagen den 10 mars 1923 (nr 31) med vissa bestämmelser rörande hyra.

Härigenom förordnas, att 8 § i lagen den 10 mars 1923 med vissa bestämmelser rörande hyra skall i nedan angiven del hava följande ändrade lydelse:

8 §.

Har från postanstalt inom riket hyra avsänts till hyresvärden genom postanvisning under dennes vanliga adress eller genom inbetalningskort till hans postgirokonto, eller har innehavare av sådant konto erlagt hyra till hyresvärden medelst giro- eller utbetalningskort, skall städse med avseende å frågan, huruvida hyresgästen bevarat eller, i fall som avses i 7 §, återvunnit sin rätt till lägenheten, även om annorlunda avtalats, så anses, som om hyran kommit hyresvärden tillhanda den dag, då postanvisningen eller inbetalningskortet avlämnades å postanstalten eller giro- eller utbetalningskortet inkom till postgirokontoret. Vad nu stadgats äger icke tillämpning, där betalningsuppdraget återkallats.

Är någon — — — till denne.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 1928.

*Utdrag av protokollet över justitiedepartementsärenden, hållet inför
Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten i statsrådet å Stock-
holms slott den 9 mars 1928.*

Närvarande:

Statsministern EKMAN, ministern för utrikes ärendena LÖFGREN, statsråden
THYRÉN, RIBBING, GÄRDE, PETTERSSON, ROSÉN, HAMRIN, LYBERG, VON
STOCKENSTRÖM.

Efter gemensam beredning med t. f. chefen för kommunikationsdeparte-
mentet anför chefen för justitiedepartementet, statsrådet Thyren:

»Enligt 7 § i lagen den 10 mars 1923 (nr 31) med vissa bestämmelser
rörande hyra skall, där hyresrätt är förverkad på grund av dröjsmål med
hyrans erläggande, men rättelse sker senast å tolfte söckendagen från
den dag, då hyresvärden genom behörig delgivning av vräkningsansökan
eller annorledes i laga ordning verkställt uppsägning, uppsägningen, oav-
sett vad därom må hava avtalats, vara utan verkan och dröjsmålet icke
vidare kunna åberopas såsom grund för hyresgästens skiljande från lägen-
heten. Vidare stadgas i samma lagrum, att om hyresvärden, under åbe-
ropande av dröjsmålet, hos domstol, överexekutor eller skiljemän påyrkat
hyresgästens vräkande från lägenheten, beslut, varigenom yrkandet på
berörda grund bifalles, icke må meddelas, förr än fjorton söckendagar
förflutit från uppsägningsdagen. I dylikt fall ankommer det på hyres-
gäst, vilken inom behörig tid vidtagit rättelse, att sådant hos myndig-
heten eller skiljemännen anmäla och styrka. Stadgandet i 8 § innebär
ett legaliserande av hyresbetalning med anlitande av postverket. I lag-
rummet föreskrives, att, där från postanstalt inom riket hyra genom post-
anvisning avsänts till hyresvärden under dennes vanliga adress, städse
skall, med avseende å frågan, huruvida hyresgästen bevarat eller, i fali,
som avses i 7 §, återvunnit sin rätt till lägenheten, även om annorlunda
avtalats, så anses, som om hyran kommit hyresvärden tillhanda den dag,
då anvisningen avlämnades å postanstalten.

I underdånig skrivelse, dagtecknad den 7 februari 1928, har general-
poststyrelsen, med överlämnande av förslag till ändrad lydelse av 8 § i
1923 års hyreslag, anfört:

*Generalpost-
styrelsens
framställning.*

Sedan tillkomsten av ifrågavarande lag har postverket — från och med
år 1925 — med postgirorörelsen tillförts en ny rörelsegren, som i viss mån
utgör en förenkling och förbättring av postanvisningsrörelsen. Det synes

generalpoststyrelsen vara redan ur formell synpunkt lämpligt, att rätt till hyresbetalning med användning av det nya betalningssättet, postgiroörelsen, lagfästes på sätt skett ifråga om hyras erläggande genom postanvisning. Här för tala emellertid även starka realskäl.

Postgiroörelsen har gjort synnerligen snabba framsteg och har redan blivit ett i vida kretsar populärt och flitigt anlitat betalningssätt, som till synes ännu har stora utvecklingsmöjligheter. Särskilt användbar torde postgiroörelsen vara, när det gäller ordnandet av sådana likvider, som återkomma ofta eller mera regelbundet och där fördenskull likvideringsavgifterna — som i postgiroörelsen äro förhållandevis låga — bliva för betalarna av viss betydelse. För betalningsmottagarna erbjuder postgiroörelsen fördelen av en enkel och snabb men dock ur kontrollsynpunkt tillförlitlig och bekväm redovisning och placering av ingående remissor. Nu angivna skäl, bland andra, hava gjort, att postgiroörelsen under senare tid omfattats med visst intresse av hyresvärdarna, ett intresse som på sina håll, efter vad generalpoststyrelsen har sig bekant, tagit sig det uttrycket, att hyresvärdarna uppmanat sina hyresgäster att verkställa hyresbetalningarna till vederbörande hyresvälds postgirokonto. För underlättande härav har man tillhandahållit hyresgästerna för ändamålet avsedda blanketter, liksom man även hos postgirokontolet förfrågat sig om möjligheten av särskilda åtgärder ifråga om blankettuppställning m. m., ägnade att uppmuntra till ökad användning av postgiroörelsen för hyresbetalning.

Betalning av hyra med anlitan de av postgiroörelsen kan ske på tre tekniskt olika sätt:

1. *Genom kontant inbetalning till hyresvälds postgirokonto.* Inbetalningen sker å postanstalt med avlämnande av inbetalningskort. Å inbetalningen lämnas av postanstalten bevis. Inbetalningskortet och dettas vidarebehandling överensstämmer i stort med postanvisningen och handläggningen av denna. Enda väsentliga skillnad är, att beloppet i ena fallet gottskrives betalningsmottagarens postgirokonto, medan det i det andra fallet kontant utbetalas till adressaten. Ifråga om detta sätt för hyresbetalning synes därför nuvarande lagbestämmelse böra kunna tillämpas efter sådan omredigering endast, att inbetalningskort likställas med postanvisning.

2. *Genom överföring (girering) av belopp från hyresgästs till hyresvälds postgirokonto* eller

3. *Genom kontant utbetalning från hyresgästs postgirokonto till hyresvärd.*

I dessa båda fall synes det vara förenat med vissa svårigheter att, på sätt gällande lag medger ifråga om hyresbetalning genom postanvisning, låta dagen för avlämnandet till postbehandling av giro- resp. utbetalningsuppdraget gälla såsom dag, då hyra kommit hyresvärd tillhanda. Sagda uppdrag meddelas å blankett, som efter användningen benämnes girokort eller utbetalningskort. Kort av ifrågavarande slag insändes till postgirokontolet i ofrankerat kuvert såsom vanligt brev. Avlämnandet till postbefordran av sådan försändelse behöver därför icke nödvändigt ske direkt till postanstalt, utan kan brev med giro/utbetalningskort nedläggas i brevlåda, överlämnas till lantbrevbärare eller över huvud anförtras postverket på samma sätt som vanligt brev i allmänhet. Å sådant brev meddelas givetvis icke heller något inlämningsbevis. Dagen för dess första handläggning å postanstalt (inom postkupé) bör visserligen framgå av det stämpelavtryck, denna har att anbringa å kuvertet, men stämpelavtrycket kan ofta vara otydligt eller genom förbiseende saknas. Därtill kommer, att kuvertet, som, därest datumstäm-

peln godkändes såsom bevis för tidpunkten för hyras erläggande, skulle vara det enda bevismaterialet, icke bevaras å postgirokontoret och icke heller är försett med någon specificerad anteckning om innehållet.

Beträffande hyreslikvid med giro- eller utbetalningskort synes man följaktligen böra inskränka sig till att godkänna dagen för kortets bokföring å postgirokontoret, d. v. s. den dag då beloppet avföres från betalarens postgirokonto, såsom dag för hyras erläggande. Rörande denna dag erhåller betalaren bevis från postgirokontoret genom stämpelavtryck å ena (högra) kupongen till giro/utbetalningskort, vilken kupong till honom återställs, varförutom han erhåller kontoutdrag för den dag, då beloppet debiterats hans konto. Beträffande girering (girokort) är vidare att märka, att belopp, som debiteras betalarens konto, samma dag krediteras betalningsmottagarens konto. Dagen för girokorts bokföring å postgirokontoret är således identisk med dagen för beloppets insättning å betalningskontot. Ifråga om kontant utbetalning (utbetalningskort) gäller, att utbetalningskortet samma dag det å postgirokontoret bokförts därifrån översändes till betalningsmottagarens adresspostanstalt för beloppets tillhandahållande denne. I detta fall är alltså kortets bokföringsdag att likställa med dagen för avlämnandet å postanstalt av postanvisning.

Generalpoststyrelsen har föreslagit, att lagrummet må erhålla följande lydelse:

Har från postanstalt inom riket hyra genom postanvisning avsänts till hyresvärderna under dennes vanliga adress eller genom inbetalningskort inbetalts till hyresvärdens postgirokonto, eller har från innehavare av postgirokonto begärts, att hyra skall genom girokort överföras till hyresvärdens postgirokonto eller genom utbetalningskort kontant till hyresvärderna utbetalas, skall städse med avseende å frågan, huruvida hyresgästen bevarat eller, i fall som avses i 7 §, återvunnit sin rätt till lägenheten, även om annorlunda avtalats, så anses, som om hyran kommit hyresvärderna tillhanda, i de fall då postanvisning eller inbetalningskort använts, den dag, då anvisningen eller kortet avlämnades å postanstalten, och, i de fall då girokort eller utbetalningskort använts, den dag, då girokortet eller utbetalningskortet inkommit till postgirokontoret; dock att vad sålunda stadgats icke skall äga tillämpning i det fall, att betalningsuppdrag, som ovan nämnts, av uppdragsgivaren återkallats eller adressförändrats till annan person än hyresvärderna.

Postgiorörelsen är att anse såsom en förenklad och förbättrad samt under mera bankmässiga former bedriven postanvisningsrörelse. Förfaringsättet vid verkställande av likvider är synnerligen enkelt. Den som så önskar låter åt sig öppna ett konto hos postverket. Å detta konto kunna såväl kontoinnehavaren själv som andra verkställa inbetalningar. För ändamålet användes en anvisning, benämnd inbetalningskort, vilken ställes till kontot. En inbetalningskortet vidfogad kupong skall innehålla uppgift å avsändare och inbetalt belopp. Då betalning fullgöres på detta sätt, går det av gäldenären utställda inbetalningskortet till fordringsägarens konto, vilket krediteras det influtna beloppet. Därefter frånskiljes kupongen av postverket och översändes i brev till kontoinnehavaren. Då denne själv har att verkställa utbetalningar, använder han en särskild handling, benämnd utbetalningskort, vilken han i kuvert, som tillhanda- *Departements-
chefen.*

hålles av postverket, översänder till postgirokontoret. Sedan hans konto debiterats med det belopp, som skall utbetalas, översändes beloppet medelst en anvisning till mottagaren, vilken utbekommer beloppet på ungefär samma sätt som medelst en vanlig postanvisning. Om såväl betalaren som betalningsmottagaren hava postgirokonto, sker likviden lämpligast genom överföring (girering) av beloppet från den förres till den senares konto. För ändamålet användes en handling, benämnd girokort, liknande nyss omförmälda utbetalningskort, vilken insändes till postgirokontoret.

Den av postgiroverörden betingade kontobokföringen verkställs av en avdelning i generalpoststyrelsen (postgirokontoret). Postgirokontoret utfärdar för varje dag, då ett konto undergått någon förändring (debitering eller kreditering), ett kontoutdrag, som omedelbart tillställs kontoinnehavaren.

Rätten att för verkställande av hyresbetalning anlita postverket har i gällande lag begränsats till att avse betalning medelst postanvisning. Vid användandet av postanvisning erbjudes adressaten det avsända beloppet i kontanta penningar och hyresgästen mottager vid avsändandet av postanvisning ett kvitto, vilket på ostridigt sätt angiver storleken av det översända beloppet och i händelse av tvist kan åberopas såsom bevismedel. De skäl, vilka ligga till grund för att lagen ansetts böra underlätta hyresbetalning genom postanvisning, torde äga giltighet även med avseende å postgiroverörelsens anlitande för samma ändamål.

Medgivandet att fullgöra inbetalning av hyra medelst postanvisning innebär en förmån för hyresgästen. Värdet av denna förmån förstärkes genom den av lagen uppställda regeln, att mottagandet av postanvisningen skall anses ske samtidigt med avsändandet. För hyresvärden medför denna fiktion, att den respittid något förlänges, inom vilken hyran, vid äventyr av hyresrättens förlust för hyresgästen, skall vara hyresvärden tillhanda. Om rätten att anlita postverket för erläggande av hyra nu utvidgas, synes såsom en förutsättning härför böra gälla, att en sådan anordning icke kommer att för hyresvärden ställa sig olägligare än nu medgivet betalningssätt.

Med hänsyn till det sist anförda torde, med utgångspunkt från generalpoststyrelsens lagförslag, följande vara att anmärka.

Beträffande först det fall, att inbetalningskort användes, torde detta i det stora hela gestalta sig på enahanda sätt som vid betalning med postanvisning. En olikhet består dock däri att beloppet i stället för att kontant utbetalas till hyresvärden insättes å dennes girokonto. Underrättelse om insättningen kommer honom i regel till handa först påföljande dag. Emellertid torde den som öppnat postgirokonto få anses hava medgivit, att belopp, som inbetalas till hans girokonto, är att anse såsom betalat till honom själv.

Med avseende å girering torde förhållandena i huvudsak vara enahanda,

dock med den skillnaden, att i detta fall dagen för beloppets kreditering å hyresvärdens girokonto betraktas såsom betalningsdag.

Vad slutligen angår betalning medelst utbetalningskort kommer hyresvärden i fullständigt samma ställning som vid hyreslikvid genom postanvisning.

Av det anförda lär framgå, att, därest hyresgästen erlägger hyran på något av de sätt, som med användande av postgiro- eller utbetalningskort stå till buds, detta för hyresvärden icke utgör en ofördelaktigare anordning, än om hyresgästen insänder beloppet med postanvisning. Med hänsyn till den utsträckning, vari postgiro- eller utbetalningskort redan användes, och de fördelar, detsamma torde erbjuda ifråga om hyresbetalningar, anser jag mig böra förordna bifall till den föreliggande framställningen.

Med avseende å avfattningen av generalpoststyrelsens förslag till lagrummets ändrade lydelse har jag funnit en redaktionell jämkning böra vidtagas för att förebygga den tolkningen, att i de fall, då giro- eller utbetalningskort användes, hyran skall anses hava kommit hyresvärden tillhanda, även om hyresgästen icke å sitt postgirokonto har full täckning för hyresbeloppet.

Enligt de för postverket gällande reglementen har möjlighet beretts utställare av postanvisning samt inbetalnings-, giro- eller utbetalningskort att, så länge beloppet ännu ej blivit till mottagaren utbetalt eller denne gottskrivet, återbekomma beloppet eller få detsamma utbetalt till eller gottskrivet annan person. Med anledning härav har jag, i likhet med generalpoststyrelsen, ansett att, i överensstämmelse med vad som stadgas i 4 § i lagen den 14 mars 1927 om gälds betalning genom penningars nedsättande i allmänt förvar, i förevarande lagrum bör intagas föreskrift därom att, därest betalningsuppdraget återkallas, vad i lagrummet stadgas ej äger tillämpning. Med återkallande av betalningsuppdraget avses såväl att utställaren begärt att återbekomma beloppet som ock att han anmodat postverket att utbetala beloppet till eller gottskriva detsamma annan person än hyresvärden.

I enlighet med de av mig nu angivna grunder har jag låtit inom justitiedepartementet upprätta förslag till *lag om ändrad lydelse av 8 § i lagen den 10 mars 1923 (nr 31) med vissa bestämmelser rörande hyra.*»

Föredraganden uppläser härefter berörda förslag av den lydelse, bilaga vid detta protokoll utvisar, samt hemställer, att lagrådets utlåtande över förslaget måtte för det i § 87 regeringsformen omförmälda ändamål inhämtas genom utdrag av protokollet.

Denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställa bifaller Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten.

Ur protokollet:

E. Lindström.

Billaga.**Förslag**

till

Lag

om ändrad lydelse av 8 § i lagen den 10 mars 1923 (nr 31) med vissa bestämmelser rörande hyra.

Härigenom förordnas, att 8 § i lagen den 10 mars 1923 med vissa bestämmelser rörande hyra skall i nedan angiven del hava följande ändrade lydelse:

8 §.

Har från postanstalt inom riket hyra avsänts till hyresvärden genom postanvisning under dennes vanliga adress eller genom inbetalningskort till hans postgirokonto, eller har innehavare av postgirokonto erlagt hyra till hyresvärden medelst giro- eller utbetalningskort, skall städse med avseende å frågan, huruvida hyresgästen bevarat eller, i fall som avses i 7 §, återvunnit sin rätt till lägenheten, även om annorlunda avtalats, så anses, som om hyran kommit hyresvärden tillhanda, i fall då postanvisning eller inbetalningskort använts, den dag, då anvisningen eller kortet avlämnades å postanstalten, och i fall då girokort eller utbetalningskort använts, den dag, då kortet inkommit till postgirokontoret. Vad nu stadgats äger icke tillämpning, där betalningsuppdraget återkallats.

Är någon — — — till denne.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 1928.

Utdrag av protokollet, hållet i Kungl. Maj:ts lagråd den 14 mars 1928.

Närvarande:

justitierådet VON SETH,
justitierådet WEDBERG,
regeringsrådet PLANTING-GYLLENBÅGA,
justitierådet ALEXANDERSON.

Enligt lagrådet tillhandakommet utdrag av protokollet över justitiedepartementsärenden, hållet inför Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten i statsrådet den 9 mars 1928, hade Kungl. Maj:t förordnat, att lagrådets yttrande skulle för det i § 87 regeringsformen omförmälda ändamål inhämtas över upprättat förslag till *lag om ändrad lydelse av 8 § i lagen den 10 mars 1923 (nr 31) med vissa bestämmelser rörande hyra.*

Förslaget, som finnes bilagt detta protokoll, föredrogs inför lagrådet av ledamoten å justitiedepartementets lagavdelning, hovrättsrådet G. Siljeström.

Lagrådet lämnade förslaget utan anmärkning.

Ur protokollet:
Oskar Adelson.

*Utdrag av protokollet över justitiedepartementsärenden, hållet inför
Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten i statsrådet å Stock-
holms slott den 16 mars 1928.*

Närvarande:

Statsministern EKMAN, ministern för utrikes ärendena LÖFGREN, statsråden
THYRÉN, RIBBING, GÄRDE, PETTERSSON, ROSÉN, HAMRIN, ALMKVIST, LY-
BERG, VON STOCKENSTRÖM.

Chefen för justitiedepartementet, statsrådet Thyren, anmäler lagrådets
den 14 mars 1928 avgivna utlåtande över det den 9 i samma månad till
lagrådet remitterade förslaget till *lag om ändrad lydelse av 8 § i lagen
den 10 mars 1923 (nr 31) med vissa bestämmelser rörande hyra.*

Föredraganden hemställer, att förslaget, vilket av lagrådet lämnats utan
anmärkning, måtte, efter vidtagande av vissa redaktionella jämkningar,
genom proposition föreläggas riksdagen till antagande.

Med bifall till denna av statsrådets övriga ledamöter
biträdda hemställan förordnar Hans Kungl. Höghet
Kronprinsen-Regenten, att till riksdagen skall avlätas
proposition av den lydelse, bilaga till detta protokoll
utvisar.

Ur protokollet:

N. Cervin.